

Izglītības programmu izstrāde un īstenošana profesionālajā darbībā

Aira Aija Krūmiņa¹, Ivans Jānis Mihailovs²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ *Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultāte,*

² *Komunikācijas fakultāte*

Ievads. Katra sabiedrība atbilstoši savai sociālai struktūrai, kultūras tradīcijām, dzīves apstākļiem un vajadzībām, kā arī mūsdienās – dažādām starptautiskām prasībām veido izglītības sistēmu, attiecīgi īstenojot izglītības politiku, nodrošinot sabiedrības izglītošanu un kvalificētu speciālistu sagatavošanu. Ieviešot jaunas tehnoloģijas, strauji mainās profesijā nepieciešamās zināšanas, prasmes un profesionālā kompetence, arvien aktuālāka kļūst neformālā izglītība un mūžizglītība. Spēja pielāgoties mainīgiem apstākļiem un situācijai, prasme izglītoties pašam un prast izglītot citus, ir būtiska ikvienu speciālista (topošā un esošā) profesionālās kompetences komponente. Prasme izstrādāt izglītības programmu par sev interesējošu tematu vai arī jautājumiem, kuri ir nozīmīgi profesionālajā darbībā, un izpratne par iespēju to īstenot ir ieguvums, ko atzinīgi vērtē Rīgas Stradiņa universitātes Veselības psiholoģijas programmā un Sabiedrības veselības studiju programmā studējošie.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Izvērtēt studējošo analītiskās un kritiskās domāšanas aktivizēšanas iespējas, padziļināt viņu izpratni par izglītojošo darbu ar klientiem un sabiedrībā kopumā, izstrādājot pieaugušo neformālās izglītības programmu izvēlētajai mērķauditorijai. Pētījumā lietotās metodes – standartizēta intervija, izstrādāto izglītības programmu izvērtēšana un analīze.

Rezultāti. Izglītības programmu izstrādes procesā tika analizēts un vērtēts, kā studējošie izprot pieaugušo neformālās izglītības programmu būtību, specifiku, mērķus, uzdevumus un sasniežamos rezultātus, strukturē un plāno izglītības programmas īstenošanu; pamato izglītības programmas izstrādes nepieciešamību, izvēlēta temata nozīmīgumu, atbilstību sabiedrības vajadzībām, klientu vēlmēm un darba tirgus prasībām; izvērtē izglītības programmas saturisko atbilstību profesionālajai darbībai, temata ietvaros nodrošinot atsevišķu jautājumu loģisko secību un savstarpējo saistību; analizē un salīdzina dažādas didaktiskās pieejas izglītības programmu (preventīvo, psiholoģiskās adaptācijas, attīstības veicināšanas un rehabilitācijas u. c.) izstrādei; izvēlas un lieto izvēlētajai mērķauditorijai piemērotas darba (mācību) metodes; izstrādā izglītības programmas didaktisko nodrošinājumu uz praksē balstītiem pierādījumiem un lieto atbilstošu terminoloģiju. Sākotnējie pētījuma rezultāti liecina, ka studējošie salīdzinoši labi orientējas izvēlētajās profesionālās kompetences jautājumos, labprāt iesaistās un uzņemas iniciatīvu izglītības programmas izstrādē, prot strādāt ar informācijas avotiem (datu bāzēm); vienlaikus izglītības programmas izstrādes laikā nereti tiek izvirzīts mērķis, kas pārsniedz konkrētas izstrādātās izglītības programmas faktiskās (reālās) iespējas un apjomu, formulēti uzdevumi, kas neļauj sasniegt izvirzīto mērķi. Līdz ar to netiek sasniegts plānotais rezultāts.

Secinājumi. Izglītības programmas īstenošanā praksē (aprobācijā) būtiskākās grūtības sagādā studējošo pedagoģiskās pieredzes trūkums, kas neļauj rast līdzsvaru starp teorētiskajām un praktiskajām nodarbībām, traucē nepieciešamības gadījumā “pārslēgties” no vienas mācību metodes uz citu. Vienlaikus atsevišķos gadījumos ir vērojams izglītības programmas īstenošana prasmes trūkums objektīvi novērtēt situāciju, respektīvi, to, ko zina (vai nezina) potenciālais programmas klausītājs, kādā stāvoklī ir auditorija u. c.